

SVENLJUNGA
KOMMUN

riktlinje

Objektivitet i val och rekrytering

Beslutat av	Valnämnden
Beslutandedatum	2026-05-18 § 32
Ansvarig	Valansvarig
Revideras	Vid behov
Följas upp	Inför val

Innehållsförteckning

Inledning	3
Rekrytering av röstmottagare.....	3
Vid rekrytering av röstmottagare	3
Objektivitet vid genomförande av val.....	4
Undantag.....	5

Inledning

Valnämnden har ansvaret för att rekrytera, förordna och utbilda röstmottagare vid val.

Denna riktlinje beskriver hur röstmottagare i kommunen ska rekryteras och hur saklighet och opartiskhet i arbetet säkerställs. Riktlinjen omfattar röstmottagare vid val till riksdag, kommun, region samt vid val till Europaparlamentet och folkomröstningar.

Rekrytering av röstmottagare

Valadministrationen påbörjar arbetet med att rekrytera röstmottagare vid lämpligt tillfälle inför val. Information om möjligheten att anmäla sig som röstmottagare sker via de kanaler och med de arbetsmetoder som valadministrationen bedömer mest lämpliga för arbetet att rekrytera röstmottagare.

Uppdraget som röstmottagare är tidsbegränsat och gäller endast för den aktuella valperioden. Det finns ingen garanti för fortsatt uppdrag vid framtida val. Valnämnden förhåller sig rätten att inte erbjuda nytt uppdrag utan skyldighet att lämna närmare förklaring till beslutet.

Intresseanmälan för att arbeta som röstmottagare skickas in till valadministrationen som sköter det praktiska arbetet med rekrytering och utbildning.

Vid rekrytering av röstmottagare

Vid rekrytering prioriteras personer som har erfarenhet från liknande uppdrag, relevanta språkkunskaper eller annan kompetens som bedöms värdefull för uppdraget.

Vidare ska följande beaktas vid rekrytering av röstmottagare:

- **Ålder**
Personen ska ha fyllt 18 år innan uppdraget som röstmottagare påbörjas.
- **Personliga egenskaper**
Personen ska vara lämplig för uppdraget. Exempel på värdefulla egenskaper är noggrannhet, möjligheten att ge gott bemötande och kunna samarbeta.
- **Språkkunskaper**
Personen ska kunna kommunicera obehindrat på svenska i både tal och skrift.

- **Politiska uppdrag – kandidatur till det val som gäller**
Den som kandiderar för ett parti ska inte arbeta som röstmottagare eller räkna eller på annat sätt hantera rösterna vid rösträkningen i det val kandidaturen avser.
- **Politiska uppdrag – nuvarande mandatperiod**
Den som tjänstgör som förtroendevald i riksdagen, regionfullmäktige, kommunfullmäktige, kommunstyrelse eller annan partipolitisk nämnd/utskott/beredning/styrelse under nuvarande mandatperiod ska inte förordnas som röstmottagare.
- **Politiskt engagemang**
Personer med andra politiska uppdrag eller tydlig partipolitisk anknytning bör inte förordnas som röstmottagare.
- **Administrativa krav**
Personen ska ha tillgång till och kunna använda e-legitimation. Det krävs också att personen har grundläggande datorkunskap.

Objektivitet vid genomförande av val

För att säkerställa att val genomförs sakligt och opartiskt krävs att alla som arbetar med valet – särskilt röstmottagare – agerar i enlighet med objektivitetsprincipen. Röstmottagare utövar myndighetsutövning och måste därför alltid fatta beslut som är grundade på fakta och regelverk, utan påverkan av personliga relationer eller intressen.

Följande områden ska beaktas för att upprätthålla objektivitet i valprocessen:

- **Information och utbildning**
Alla röstmottagare ska få tydlig information och utbildning om valprocessen. Det innebär att de ska känna till innebörden av saklighet och opartiskhet samt vara medvetna om vilka situationer som kan äventyra förtroendet för valet.
- **Underlag för uppdraget**
Valadministrationen ska säkerställa att röstmottagare uppfattas som opartiska. Detta kan göras genom att inhämta uppgifter från röstmottagare gällande omständigheter som kan väcka tvivel om opartiskheten.
- **Placering och bemanning**
Valadministrationen gör en bedömning av var och hur röstmottagare placeras utifrån underlag för uppdraget. För att skapa en väl fungerande arbetsmiljö bör val- och röstningslokaler bemannas med en blandning av nya och erfarna röstmottagare.

- **Närstående till kandidater**
Den som är närstående till någon som kandiderar för ett parti ska inte räkna eller på annat sätt hantera rösterna vid rösträkningen vid det val kandidaturen avser. Om sådana personer ändå behövs för att genomföra valet kan de erbjudas uppgifter som inte innebär direkt hantering av röster, exempelvis administrativa eller praktiska uppgifter i lokalen.
- **Åtgärder under genomförandet**
Ordföranden i valdistrikt har ett särskilt ansvar för att säkerställa objektivitet under valets genomförande. Det innebär att hen vid behov ska omfördela arbetsuppgifter, dokumentera avvikelser och vidtagna åtgärder. Vid osäkerhet ska kontakt tas med valnämnden eller valadministrationen för vägledning.
- **Jämlik representation**
Vid förordnande och placering av röstmottagare bör valnämnden sträva efter en sammansättning som speglar befolkningens mångfald i kommunen. Det innebär att eftersträva en spridning avseende ålder, kön och etnicitet, samtidigt som kraven på objektivitet och opartiskhet beaktas.

Undantag

Valnämnden kan besluta om undantag från denna riktlinje i särskilt beslut. Vid beslut om undantag ska det motiveras

- Varför det är angeläget att fatta sådant beslut.
- Om och hur objektiviteten kan upprätthållas.

Undantag ska tas restriktivt.

Instruktion för säkerställande av objektivitet

Det räcker inte att valarbetet är opartiskt – det ska också **framstå som opartiskt**.

Följande situationer kan påverka eller uppfattas ha påverkan på opartiskheten när vi jobbar med val:

- Röstmottagare är kandidat i valet.
- Röstmottagare är närstående till kandidat som ställer upp i valet.
- Röstmottagare utövar påverkan.

För att säkerställa objektivitet vid genomförande av val har alla ett ansvar att beakta och rätta sig efter följande åtgärder.

- Är du röstmottagare och kandidat i valet,
 - får du inte hantera eller räkna röster i det val som kandidaturen avser.Var beredd på att få andra arbetsuppgifter som inte rör röstmottagning eller rösträkning i det val kandidaturen avser.
- Är du röstmottagare och närstående till kandidat i valet,
 - får du inte hantera eller räkna röster i det val som kandidaturen avser.Var beredd på att få andra arbetsuppgifter som inte rör röstmottagning eller rösträkning i det val kandidaturen avser.
- Är ni två eller flera närstående röstmottagare som arbetar tillsammans,
 - bör ni bli fördelade olika arbetsmoment av den som leder arbetet.
 - den som leder arbetet bör se över er schemaläggning.
 - kommer ni inte arbeta i samma räkningsgrupp vid rösträkningen.
 - får ni inte fatta beslut tillsammans i bedömningsfrågor.
- Är du röstmottagare och deltar aktivt i valkampanj eller utövar påverkan mot väljare under tjänstgöring,
 - då tas du ur tjänst och den som leder arbetet ska kontakta valadministrationen.
- Uppmärksammar du övriga situationer som kan påverka allmänhetens förtroende
 - då ska du rapportera omgående till den som leder arbetet eller till valadministrationen för vägledning

Om någon av ovanstående situationer uppstår ska du alltid agera skyndsamt och rapportera direkt.

Valadministrationen finns alltid tillgänglig för vägledning.